

Yok Böyle Şiir Çi Börek Destanı

– Sami Biber · 02 Ekim 2018

"Aşağıda okuyacağınız şiir (Daha doğrusu destan) tamamen alıntıdır" Diye söze başlayayım da sonra " Hocam sen resmen bir başkasına ait yazıyı çalmışsın demesin hiç kimse.

Kırım Türk'ü kardeşlerimizin hayatında hamur işlerinin, özellikle de çi böreğin oldukça önemli bir yeri varmış. Bu arada hemen belirteyim " Çiğ börek " değil, "Çi börek ' yani " Enfes, leziz börek "

Çi börek üzerine Kırım'lı kardeşlerimiz birbirine benzeyen pek çok destanlar yazmışlar. Ya da ağızdan ağıza söylenirken zaman içinde bazı destanlarda birbirinden farklı beyitler oluşmuştur. Ben bulduğum en uzununu değerli dostlarla paylaşayım dedim zira bu yaşıma rağmen böyle bir şiirin edebiyatımızda var olduğunu bilmiyordum.

Umarım okuyan arkadaşlara da ilginç gelir. Ben şu linkten aldım : <http://islamingulleri.blogcu.com/ciborek-destani/7504865>

Çİ BÖREK DESTANI

(Orijinal metin ve günümüz Türkçesiyle açıklaması)

Ataydan kalgan bizge: Etlı, maylı, kamuraş.
Köbetemen katlama, lakşa, cantık, Tatar aş,

(Atadan kalmış bize etli yağlı hamuraşı
Köbete ile katlama,lakşa,cantık,Tatar aşı)

Sarı burma, kalakay, kavurma börek, ummaç,
Şilter, salma, irimçik, tabak börek, bazlamaç,

(Sarı burma,kalakay,kavurma börek,ovmaç
Şilter,salma,ekşimik,tabak börek,bazlama)

Kurma cemiş, kesmeçe, ögüz börek, kıygaça...
Saysan pitirmazsın, adlarını yıllarca!...

(Kırmayemiş,kesmece,öküz börek,kıygaşa

Saysan bitiremezsin adlarını yıllarca)

En başında bunların kele kutlu çibörek!...
Yüzyıllardan biyakka, bularman katkan süyek,

(En başında bunların gelir kutlu çi börek
Yüzyıllardan bu yana bunlarla sertleşmiş kemik)

Miyimizge işlegen, kündük buman kesilgen,
Kan bularman koyurgan, hep bularman ösülgen...

(Beynimize işlemiş, göbek bunla kesilmiş
Kan bunlarla koyulmuş, hep bunlarla büyünmüş)

Bıydaynı biz tapkanmız; Kamuraş baş aşımız.
Aşagansayın bonu, ösetura yaşımız;

(Buğdayı biz bulmuşuz, hamur aşı baş yemeğimiz
Yedikten sonra bunu, büyür gençlerimiz)

Bala, çaga, kalkımız sağlam, akıllı bola,
Ne iş körse boldurmay, gene de küçlü kala.

(Çoluk çocuk, halkımız sağlam akıllı olur
Ne iş görse yapamaz gene de güçlü kalır)

Kayaktan kelse balam bir çi börek kokusu,
Uyaklarda yaşaydır bir Kırım korantası.

(Nereden gelse oğlum bir çi börek kokusu
O yanlarda yaşıyordur bir Kırım ailesi)

Kırımlı man çi börek ayrılmay birbirinden;
Kırımlılıktan çıka ayrılrsa çi börekten.

(Kırımlı ile çi börek ayrılmıyor birbirinden
Kırımlılıktan çıkar ayrılrsa çi börekten)

Kaysı kız bilmiy bolsa çi börek yasamaga.

Soramaylar, almaylar anaylar caşlarına.

(Hangi kız bilmiyorsa çi börek yapmayı
Sormazlar,almazlar anneler delikanlılarına)

Keçse çi börek sözü,köz u yakka aylanır,
Kursak çalışabaşlar, avuz suyu çibırır.

(Geçse çi börek sözü göz o yana döner)
Mide çalışmaya başlar ağız suyu akar)

Çi börek pişirmege keldi ya endi sıra:
Aşkanada cayuvnu cay konanın astına;

(Çi börek pişirmeye geldi ya artık sıra
Mutfakta yaygıyı yay yastağacın altına)

Un, suv, tuzunu karıştır, ölçülü bas kamurnu,
Kulak memesi dayın bolmalı cımşaklığı.

(Un, su, tuzunu karıştır, ölçülü bas hamuru
Kulak memesi gibi olmalı yumuşaklığı)

Kesmeçe, kıygacaday bolmaz açılğan undan
Katlama, şilterdayın açılmagan undan.

(Kesmece, kıygaşa gibi olmaz mayalı undan
(Katlama, şilter gibi mayalanmamış undan)

Yasalır hep çi börek. Bala cumurtugunday
Ya kaz cumurtkasınday kamurlarını kesekoy;

(Yapılır hep çi börek, çocuk yumruğu gibi)
Veya kaz yumurtası gibi hamurları kesiver)

Unga bula, konaga un serp te cabışmasın.
Al koluna oklavni, tögerek aç her birin.

(Una bula, yastağaca un serp te yapışmasın)

Al eline oklavayı, yuvarlak aç her birisini)

En bir süyem bolmalı, kalınlık koy terisi,
İnce bolsa teşilir, kalın bolsa kalır çiy.

(Eni bir sele(küçükkarış) olmalı, kalınlığı koyun derisi)
İnce olursa delinir, kalın olursa kalır çığ)

Bolsun eki kapımlık, yasalmalı kiçkene.
Alayının boyu da uymalı birbirine.

(Olsun iki yutumluk, yapılmalı küçücük
Hepsinin boyu da uymalı birbirine)

Etin bolmasın balam, arık, semiz, çandırdan,
Bolsun süt danasından, az maylı boş büyürden.

(Etin olmasın oğlum, zayıf,şişman, çandırdan
Olsun süt danasından, az yağlı boş böğürden)

Sölü hiç alınmagan, cangı kıygan kıymanı.
Karıştır tuz bübermen, unutma bol soganı.

(Suyu hiç akmamış yeni kıyılmış kıymayı
Karıştır tuz biber ile unutma bol soğanı)

Al bir kaşık kıymadan, sal kamurnun içine;
Yarımayday ettirip cap yarısın üstüne...

(Al bir kaşık kıymadan, koy hamurun içine
Yarım ay gibi yapıp kapat yarısını üstüne)

Bir ekiçik nasip sal, capkan çetin kes, bastır.
Çoyun kazan içinde ocakta may da azır

(Bir ikicik nasip koy, kapattığın tarafı kes bastır
Çöven kazan içinde ocakta, yağ da hazır)

Mayın kaynak bolmalı; eksik bolmasın sakın

Eki yüz dereceden. Avur bolur son aşın.

(Yağın kaynak olmalı,eksik olmasın sakın
İkiyüz dereceden, ağır olur yoksa aşın)

İlk pişkenni sen aşı, maynı sık sık deniştir;
Son pişkenge karama; başkasına avuştur.

(İlk pişeni sen ye, yağını sık sık değıştir
Son pişene bakma, başkasına yollayıver

May kokusu da üyge cayılmasın dep aytsan,
Aruv çeksın çağarak, tıkanmazsın kokudan.

(Yağ kokusu da eve yayılmasın dersin
İyi çeksın baca, tıkanmazsın kokudan)

Kamurnu al, kazanga sal bir çetten akırtın,
Şır şır etip şırıldap pişebaşlar kamurun.

(Hamuru al, kazana koy bir yandan ağırca
Şır şır yapıp şırıldayıp pişmeye başlar hamurun)

Bir ekilep köbdürüp kaynat biraz üyrülsün,
Kızarganda tap sonu mına pişti baş aşın.

(Bir ikileyip köpürtüp kaynat biraz üyrülsün
Kızardığında ta sonu işte pişti baş yemeğın)

Şilter, uklum, salmaday çıkarılmaz çolpuman,
Kaşık ya da maşaman almalısın kazandan.

(Şilter,lokum, salma gibi çıkarılmaz kepçe ile
Kaşık ya da maşa ile almalısın kazandan)

Üy savutnun içine, sal tögerek konaga,
Körünmesin üyümden kim otursa aldına.

(Yiğ kabın içine, koy yuvarlak yastağaca

Görünmesin yığımdan kim otursa önüne)

Toplaşsın korantamız endi kona başına,
Son, sıraman otursun, herkes karap yaşına

(Toplaşsın ailemiz artık sofraya başına
Sonra sıra ile otursun herkes bakıp yaşına)

(Pismillâ!) dep başlasa kartımız aşamaga,
Başlar alay kollar da savutka uzanmaga;

(Bismillah deyip başlasa yaşımız yemeye
Başlar bütün eller de kaba uzanmaya)

Kimse bir şey konuşmaz, ortaga bir lap aytmaz;
Bir kol kalabalığı görünür, hiç toktamaz,

(Kimse bir şey konuşmaz, ortaya bir laf söylemez
Bir kol kalabalığı görünür, hiç durmaz)

Avuzlarman savutnun arasında katarlar,
Kol işler, avuz oynar, tamaklar da cutarlar,

(Ağızlar ile kabın arasında katarlar
El işler, ağız oynar damaklar da yutarlar)

Sorpasını çibirtmay ekiçik tür, bir katla;
Cıllı cıllı aşayber, çatal bıçak kullanma:

(Suyunu akıtmadan ikiye dür, bir katla
Sıcak sıcak yiyiver, çatal bıçak kullanma)

Birin calma, birin cut, birin kolda azır tut;
Tirkelsin artlartından, hiç toktamay çayna, cut.

(Birini çiğne, birini yut birini elde hazır tut
Tirkelsin artlarından, hiç durmadan çiğne yut)

Cıyrık bolsan toymazsın, aç turarsın sopradan.

Tapkanda aşı balam, peşman bolma sonradan.

(Çekinik olursan doyamazsın, aç kalkarsın sofradan
Bulduğunda ye oğlum, pişman olma sonradan)

Kertme turşusu, katık ya cazmaman tokmakla;
Art artına aşeyber, kursak algaçı aşı.

(Ahlat turşusu, yoğurt veya ayran ile tokmakla
Ardı ardına yiyiver, kursak alana kadar ye)

Kasta bolsan toktama sakın tokuzlamadan;
Avursunur son rızkın, tabalmazsın kırırsan.

(Hasta isen dokuzlamadan bırakma
Son rızkın yüksünür,reddededersen gezip dolaşamazsın.)

Başın avursa ya da kelse bir sancı,
Dakikasında keser çi börektir ilacı,

(Başın ağırsa ya da bir sancı gelse
Dakikasında keser, çi börektir ilacı)

Bolsa eger sıprada birkaç tane çibörek,
Her bir derkde devadır başka ilaç ne gerek.

(Sofrada birkaç tane çi börek varsa
Her derde devadır, başka ilaca ne gerek.)